

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A vásárvám ügye.

I. Apaffy Mihály levele Bojér Istvánhoz. Csupán másolata van meg a ref. egyháznál. Hová lett az eredeti?

Irtta: HALMY GYULA.

Bornemissza Anna fejedelemasszony levelének ismertetésekor jeleztük, hogy azon levél kelte után 24 órával I. Apaffy Mihály fejedelem is irt Bojér István fogarasi inspektorhoz, szintén mintegy gazdasági utasítást, instrukciót adva neki, illetőleg a fejedelemasszony intézkedését mintegy megerősítve „erejében hagyva”; mert úgy Bornemissza Anna, mint a fejedelem nagyon jól tudta azt, hogy ilyen nagyobb összegű rendes évi segélyek kitalálására a fejedelemasszony egyszerű magánlevele nem elég. Azért hívakozik Bornemissza Anna is ismertetett levelében férje parancsára, amidőn azt írja: „az többi dolgokban is uram Ókegyelme mostani parancsolatjához tartsa hűséged magát.” Ez a megjegyzés különben azt is bizonyítja, hogy előzőleg másként intézkedtek, amit bizonyára nem tesznek, ha a vásárvámszedési jog más birtokában van. Amidőn azonban Tsengeri István elpanaszolja az Eclézsia elhagyatottságát, új intézkedést adnak ki, az eclézsia segélyezését határozzák el, ezért írja a fejedelemasszony, hogy ne a régebbi, hanem a mostani parancsolathoz tartsa magát Bojér István. Apaffy Mihály levelének értékéből azonban rendkívül sokat levon azon körülmény, hogy csupán a levél másolata van meg a ref. egyház birtokában, az eredetiről nem tudni biztosan, hová lett? nincs róla sehol említés. A levél a másolat szerint 1663. május 25-én kelt Ebesfalván, de csupán hitelesített másolata van meg, melyet jóval később,

1726. év április hó 26-án hitelesített kézdivásárhelyi Dracsen Mihály, a fogarasi felsőtörvényszék jegyzője, akinek létezéséhez szintén sok szó férhet, mert o ténykedésén kívül neve nem igen szerepel a többi okiratokban. Hogy hová lett az eredeti, vagy miért, milyen ügyből kifolyólag kellett a másolat, az nincs megemlítve a levél záradékában.

Ez a másolat szóról-szóra így hangzik:

„Michael Apafi Dei Gratia Princeps Transilvaniae partium Hungariae Dominus et Siculorum Comes fidelis nostro Egregio Stephano Bojer Bonorum nostrorum Fogarasiensium Provisori Nobis dilecto Salutem et gratiam nostram.

Az vásári és sokadalmi vám felől való donationkat erejében hagyjuk lévén az Ecclesiának hitese Perceptor az kiknek tisztek efféle Ecclesia jövedelmére való Gondviselés, számot is adván rólla. Azért se hűséged, se más külső tisztek magukat abban ne elegyítsék, hogy ne más ususra, hanem az Ecclesia szükségére Convertáltassék.

Az mely szántóföldeket pedig az Lenkertben házak építésére Kemény János kapitányságában kiosztottak volt, mivel azelőtt városé volt, serio parancsoljuk, hogy se hűséged, se más azokból ne dispensáljanak, hanem az inspektorok jó lelkiismerettel megítélvén kinek-kinek mennyiért mit kelljen belőle adni, hogy eladván, az árát fide debita administralják az Ecclesia szükségére.

Végezetre elhozván . . . az dézsmálásnak idejét ne merészelje hűséged az dézsmának behordását valami . . . alatt impedialni, hanem valamit Inspector Uraimék az közönséges jóra az mi hasznunkra és az előbbi usus és rendtartás szerint ez dologban végeznek közönséges tetszésből, annak hűséged engedelmeskedgyék, hogy az Gabona sokáig kin állása miatt az Szegénységnek kára és az miatt Isten eleiben felható átkok ne történjenek Nec secus fakturus . . . Datum in Castro Nostro Ebesfalva die vigesima quinta mensis Maji Anno Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo tertio. Michael Apafi m. p.“

Ime az egyedüli okirat, amellyel a fogarasi ref. eclézsia a vámszedési jogát bizonyítja, fennen hivatkozván arra, hogy „ezen levél alapján minden eddigi pereiben — pedig jó sok pere volt már — ő volt a győztes!” Természetes dolog, hogy ha csupán ezt a levelet mutatja be, az első sorokban foglaltattak megtesztik az embert, könnyen azt hiheti akárki, hogy a „vásári és sokadalmi vám felől való donationkat erejében hagyjuk” kifejezés, egy régebbi adománylevél megerősítésére szól. Holott éppen itt a tévedés, mert ez a kifejezés csupán a fejedelemasszony előző napi rendelkezését erősíti meg, hagyja helyben, hiszen nem is jelentheti a vámjog donációját a „jus telonit” — mert a „jus” szó az egész levélben elő sem fordul.

A donatio kifejezést is szószerint

As orvosi kar által ajánlva.

Gümőkór (tüdőbajok), légzőszervi bántalmak, számarköhögés, influenzánál.

Ki használjon Sirolint?

1. A ki hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenved.
2. Mindazok, kik geokurutban szenvednek, Sirolin „Roche” által rövid időn belül meggyógyulnak.
3. Azokban szenvedők már rövid hasznalat után lényeges könnyebbülést éreznek.
4. Skrofulus, mirigyduzzadásos, szem-és orrhurutos gyermekeknek rendkívül fontos szer a Sirolin. A taplakozást nagyban elősegíti.

Csak eredeti csomagolásu SIROLIN „Roche” t kérünk és pótszereket határozottan utasunk vissza.

Sirolin iradalmat F. 18. kívánatra ingyen és bérmentve küld

F. Hoffman-La Roche & Co Wien III. Neulinggasse 11.

Sirolin

„Roche”

kapható minden gyógyszer-tárban.
Ára üvegenként 4 korona.

kell itt értelmezni, vagyis: *adományt*, tehát segílyt jelent és nem örökös jogot adományozó hiteles írást.

De lerontja ezt a hiedelmet a levél további tartalma is. A fejedelem ugyanis az írja, hogy Bojér István ne elegyítse magát ebbe a dologba, mert vannak az egyháznak hitesei, akiknek kötelessége az eklezsia jövedelmét kezelni „számot is adván rólla.” Már most ha a vámszedési jog az egyházné, miért kellett volna számot adnia a pénzről, hiszen ha az egyház tulajdona a vámszedés, abszurdum, hogy az egyházat akárki is számoltassa, hogy hova, mire fordítja bevételét.

De bárhogyan magyarázzuk is, ez a levél, — még ha elfogadjuk is a miszist a másolatot az eredeti helyett — mondjuk — ez a levél szintén nem a ref. egyháznak szóló, jogi és formai dolgokban is teljesen elfogadható adománylevél, hanem egy harmadik szemlélyhez intézett magánlevél. Hol vannak a jogilag lényeges alkatrészek? Hol itt az adományozás jogcíme? (justus titulus) a jog megjelölése? A jog tartalma? Jure perennali et irrevocabili? Napnál világosabb, hogy ez a magánlevél nem lehet „*littera donationalis!*”

Hol van az adománylevelek hiteles formája, amelyet a birtokjogok adományozásánál a fejedelmek évszázadok óta oly pedánsan betartottak és amely mindig törvényes alakban nyilatkozott „*memoriae commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis*” vagyis: az adománylevelek bármilyen tárgyak voltak is tudomásul adattak úgy a magánjogilag érdekelteknek, mint a hatóságoknak, mint ez

Bethlen község hiteles eredeti vámmen-tességi kiváltságos levelében is megvan, amelyet készséggel bocsátott rendelkezésünkre az előjáróság, és amely szintén hatalmas bizonyítékot rejt magában a ref. egyház ellen, erre azonban csak később térünk rá.

Legközelebbi számunkban a fejedelem utasítását közöljük, amelyben e most bemutatott levél kelte után 10 évvel a vámszedőknek taxative elsorolja Apaffy, hogy mit szedjenek és mit adjanak a vámból a ref. egyház segélyezésére. Tehát ez itt bemutatott levél után még 10 évvel is a kincstár szedi a vámot!! Ez is egyik fő bizonyíték, hogy ez a levél csupán a fejedelemasszony intézkedésének, adományának jóváhagyása, megerősítése.

Érdekes volna kikutatni, hogy hová lett e levél eredetije, vagy miért kellett azt lemásoltatni? Erre azonban nincs kilátásunk és így kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy ezen másolatnak az értékéből nagyon sokat levon épen másolat volta.

Ezzel az interpraetatioval azonban nem ér véget e levélre vonatkozó megjegyzésünk, mert a fentiek csupán szómagyarázatok. A fenti levélre vonatkozó törvényeket az „erdélyi törvénykönyvekből” jövő számunkban fogjuk elsorolni, amelyek szenzációs fényel fogják megvilágosítani ez instrúciós levél egyszerű antiquitását, amely nem a ref. eklezsiához van intézve, hanem Boér Istvánhoz.

1726-ban találta meg ezt a fragmentumot a régi írásközött a ref. eklezsia akkori lelképásztora s bekebelezte ezt az egyház tulajdonába s ezt őrzik századok óta „a hűséges utódok sárkány

módjára,” mint a ref. egyház „hiteles vámjogát!” S így a református eklezsia írott jog alapján élvezi és gyakorolja ezt a kiváltságot. De a dolog természetesen nem így áll, mert mi I-ső Apaffy Mihálynak ezt a levelét nem magyarázhatjuk ilyen formán, ha a történelmi hazugságok számát az eklezsia előnyére és hasznára szaporítani nem akarjuk, valamint ha vétke tudatlanságba esni nem akarunk!

Legközelebb azt híresztelte egy pár ember a városban, hogy ők látták azt a donációs (vámjogról) szóló, nagy pecsétes levelet. Ezeknek a hitét jövő számunkban hiteles és idevágó törvényekkel fogjuk lerombolni mert ami íráskok, a református egyház birtokában vannak: azok holt betűk, régen lejárt, elévült privilégiumok s nem „*iure perpetuo*”-val felruházott örök időkre szóló hiteles vámjogok.

Különböben miért nem mutatja meg a ref. egyház nekünk azt a hiteles, vásárvámjogról szóló donációs levelet, mint Bethlen község előjárósága az övékét nekünk készséggel és előzékenységgel megmutatta, de mit mutatnának akkor, mikor a fentin kívül más s pláne hiteles donációs levél nincs. Az okiratok és törvények bizonyossága szerint soha nem is volt és nem is lehet!

Vármegyei közgyűlés.

A miniszteri leiratok kapcsán tárgyalva lett egy néhány vármegyei szabályrendelet u. m. a vármegyei szervezéséről, tűzrendszetről, kéményseprés iparról, építési anyagok méreteinek rendezéséről. A várm. tisztviselőket és más alkalmazottakat megillető temetkezési járulékokról alkotott vármegyei szabályrendelet. Felolvastattak a konzuli ki-

T Á R C A

Vadász kalandok.

Írta: Rigly János,

Végre-valahára elérkezett az a nehezen várt idő is! Épp pünkösdi szombatján a községből 21 nyáj juhok hajtottak fel nagy aprátussal a Gevosi, Suruli, Klebuceti, Rakovisányi, Budiszlávi, Freekerse és Skárai havasokra; minden nyáj felett 2—4 pásztor és 4—8 eb őröklik, — hogy mikép, azt érdekesnek tartom itt mindenekelőtt röviden elmondani.

Az öregebb és jó nyájörzőebek nappal nagyon ritkán hagyják el a nyáját, éjjel pedig ahogy a juhok összeverődve fekszenek, az ebek a nyája körül „fekszik”, a legkisebb neszre vagy szimatra óriási csaholással körülszaladják a nyáját, mintegy megakarnak győződni, hogy a reájok bizott nyáj nincs-e veszélyben. Ha veszély fenyegeti a nyáját, akkor szörnyű mérgecsaholással figyelmeztetik gazdájukat. Elég vakmerően támadnak, azaz védelmezik a nyáját azok az ebek, pedig már nem egyszer porul jártak, pláne ha öregebb mackóval, t. i. a bundájukat megcsipik és az öreget feldühösítik. Ilyenkor a pásztorok is az ismert hangra

hirtelen talpon vannak s iszonyatos vad lár-májukkal igyekeznek a farkast és medvét elűzni. Mindezek dacára mégis gyakran sikerül a duvadnak néhány darabot a nyájból elemelni. Régi mondás az, hogy a farkas a tüztől fél; lehet hogy más tüztől, de a pásztor-tüztől nem, mert ott sokszor elvitték a nyájból a juhok, pedig a pásztor-tűz ugyan-csak vigan pattogott.

Hiába a nagy őrökös és a jó ebek? Igaz, a semminél többet ér, de ha a farkasok megéheznek, bizony betörnek a nyájba, azon vidéken pedig könnyen megy nekik, mert elkorlátolva, vagy mint a felvidéken az ugynevezett juh kosarakban összeverődve — nincsenek. Ott a havasokban, valamint Romániában is szabadon fekszenek s csupán a nyájörző ebek volnának az ő korlátjuk.

Néhány szavahihető tapasztalt öreg havasi csobántól hallottam, hogy a farkasok, ha többen vannak, mikép tudnak kifogni az éber és fogas jó kutyákon. A farkasok legtöbbször olyan időtáiban teszik támadásukat, mikor a pásztorok az első álmukban vannak elszenderedve; akkor egy erősebb példány farkas ovatosan igyekszik a nyáját megközelíteni, s ha ez sikerült neki, akkor úgy szokta a dolgot intézni, hogy valamelyik eb észre vegye; ez csaholásával figyelmezteti a többit is a veszélyre s ekkor a farkas hir-

telen körbe szaladja egyszer a nyáját, úgy, hogy az ebek őt mind észre vegyék, ekkor megugrik az erdőnek, vagy bokrosnak; persze a felizgatott kutyák mindenütt követik egy jó darabig a farkast. Ez alatt az idő alatt a leabe állott többi farkas pedig betör a nyájba és néhány darab juhok könnyűszerrel elcipelnek. Mire az ebek fáradtan a nyájhoz visszaérkeznek, a többi farkas már meg is vámolta a nyáját. Nappal csakis azon esetben megy nyáron rabolni a farkas a nyájból és pedig magányosan mint többed magával, ha a kavasokon a köd annyira leereszkedik, hogy az ember 10 lépésnyire sem lát, ilyenkor aztán megtörténik, hogy a nyáj szélen legelésző juhok martalékul ejti. Igaz, hogy ez ritka eset, noha a havasokon a sűrű ködök elég gyakoriak. Tapasztalatom azonban az, hogy a nappali rablásra csakis akkor vetemednek, mikor már a bestia állatjai nagyon éhesek.

E kis kitérés után folytatom a hol elhagytam, hogy t. i. pünkösdi szombatján 21 nyáj juhok a községből és környékről felhajtottak a havasokra. Néhány nappal ezután 4 napi cirkálást terveztem, gondolva, hogy legalább a nyájörző ebeket is szemmel tart-hatom. Alig hogy a Scárára felérek, már is értesültem a pásztoroktól, hogy a farkasok már felhúzódtak s hol itt, hol ott tetemes

nevezésekről szóló miniszteri leiratok és a közigazgatási szakkönyvtárak létesítését szorgalmazó belügyminiszteri leirat.

Az idegen tártörvényhatóságok úgy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter részére bizalomnyilvánítás (Fejér várm.), a nemzeti kormány üdvözlése (Liptó várm.), tartós kormányzás (Udvarhely várm.), általános titkos választói jog (Turóc várm.), amerikai kivándorlás akadályozása (Zemplén várm.), a díjnyokok javadalmazása (Udvarhely várm.), a kőbor cigányok megrendszabályozása (Moson várm.), a feláru vasuti jegyváltási kedvezménynek a népmunkákra való kiterjesztése tárgyában kelt átiratát a közgyűlés — minden vita mellőzésével — egyszerűen tudomásul vette.

A vármegyei keblői ügyek sorozatában tárgyalásra kerültek a gazdasági szegődményes eselések lakásairól, bábaügy rendezéséről alkotott vármegyei szabályrendeletek módosítása. A három gyakornoki állás közül a III. fokozatba eső 1000 korona segélydíjjal egybekötött gyakornoki állás beszüntetése mellett a IX. fizetési oszt. 3. fokozatba tartozandó másodosztályú aljegyzői állást és a várm. árvaszeknél működő III. oszt. alj. állást beszüntetve, a várm. árvaszekhez a X. fiz. oszt. 3. fokozatba tartozó árvaszeki jegyzői állást rendszeresített. Az erdélyi délvidéki vasuti részvénytársaság igazgatóságába hat megbízott, az állandó választmány javaslata értelmében, ugyan az lett, akiket az elmúlt ciklusban küldött ki a törvényhatóság. Ez ügyben a közgyűlésen több felszólalás történt aziránt, hogy a mostani jelölésnél a város kereskedői és iparosai részéről legalább egy-egy tag jelöltesse az igazgatóságba, de a közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadta el s így a délvidéki vasuti részvénytársaság igazgatóságába: Széll József, főispán ur ömeltósága, gróf de la Motte Arthur, Balla Károly, dr. Serbán Miklós, Macaveiu Jakab és dr. Micu András törvh. biz. tagok lettek megbízva.

A kórházi berendezéseknek tűzkár elleni biztosítását a közgyűlés elfogadta. Vármegyei III. aljegyzőnek az alispán jelen munkabeosztása iránt tett előterjesztését a

közgyűlés — illetékességi szempontból — a közigazgatási bizottsághoz tette át. Neumann Lajos mérnök, vállalkozó 620 korona visszatartott kötbérét elengedte.

Fogaras r. t. város képviselőtestületének azon határozatától, mellyel a városi tiszti ügyész fizetését 500 koronáról 1600 koronára felemelte — a közgyűlés a jóváhagyást megtagadta, mert 1100 korona kiadási többlet fedezéséről intézkedés nem történt. — de Szabó Elemér biz. tag indítványára kimondta, hogy az esetben, ha a lakosság és község terhelhetése nélkül gondoskodik a város a tiszti ügyész fizetésének felemeléséről, az esetben annak jóváhagyásától nem fog elzárkozni. Fernengel Gyula, helybeli villany vállalkozó, azon kérését, hogy a villanyvilágítás egy havi szünetelése miatt fizetendő 250 kor. díj fizetése alól felmentessék, — a városi képviselőtestület határozatával egybehangozón, — elutasította. Jóváhagyást nyert Paró községi körben rendszeresített segédjegyzői állás. Alsókomána, Lupsa, Bucsum községek azon határozatai, hogy a községi pénzek gyümölcsözőleg takarékpénztárakba helyeztessenek el, — a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. Pozsorta község képviselőtestületének a községi ház és iskola céljaira szükséges telek megvásárlását kimondó határozatát, — a közgyűlés nem hagyta jóvá, mert a határozat nem hozott az összes, csakis a jelenlévő képviselőtestületi tagok általános szavazattöbbségével; — ugyisint nem hagyta jóvá azon határozatát sem, mellyel elutasította a fogarasi-háromszéki fatermelő cég azon ajánlatát, hogy a nehéz teherviszonyok miatt Pozsorta völgyi erdőben létesítendő ut építése alól felmentessék. Ósinka község a községi kocsmaházat vele járó jogokkal együtt Czell Frigyes és társai brassói cégnek, árveres mellőzésével, szabad kézből három évi időtartamra haszonbérbe adta, — a képviselőtestület ezen határozata a közgyűlésen jóváhagyást nyert. Az alsótörösvári körjegyzőségnek jegyző irnokai állás rendszeresítését jóváhagyta.

Tárgyalva lett végül több kisebb községi ügy, melyek kizárólag a községi háztartás köréből valók és vagyonfelügyeleti

szempontból nyertek elbírálást a mostani közgyűlésen. Jóváhagyást nyertek a bemutatott községi háztartási, közmunka, szegény, segély tüzoltó és vegyes alapszámadások, valamint az 1909. évi községi pótköltségvetések és az 1910. évi költségvetések. A közgyűlés déli 1 órakor véget ért.

(Vége.)

Észrevételek a Szövetkezeti Mozgalom ellen támasztott állásfoglalással szemben.

A Fogarasi Kereskedők Társulatának a tisztviselőegyesület szövetkezeti mozgalmával szemben e lap multkori számában napvilágot látott állásfoglalása lényeges és tiszteltetelmű érveket hozott felszínre, melyekkel foglalkozni annyival kedvesebb kötelességünk, mert alkalmunk lesz visszautasítani a cikknek több olyan tételét, mely határozott vádak támaszt ellenünk. Ilyen mindjárt az, hogy mozgalmunk „sérti” a kereskedők becsületes és életbevágó érdekeit. Kár, hogy a cikk a veszélyeztetett érdekhátárokat kijelölését elmulasztotta, mert úgy mi is csak általános-ágban szólhatunk s válaszul megjegyzésünk csak az, hogy a szövetkezet létesítésének a tisztességes kereskedelem szempontjából semmi egyéb jelentősége nincs, mintha a városban egy új fűszerkereskedés nyílik meg, melynek azon kezdetbeli előnye van, hogy 100—200 családot (a szövetkezet tagjainak remélhető száma) már alakulásától kezdve vevőinek sorába számíthat. Tekintve, hogy e száz család eddig talán 10 bolt között osztotta meg vásárlásait, egy-egy üzlet 10 vagy legfeljebb 20 vásárlót veszít, ami egy kiterjedt üzletnél száza sem jöhet. Különben a szólatott cikk kifejtette, hogy a szövetkezetnek ugyanazon nehezségekkel kell megküzdenie, mint a magangazdálkodást folytató kereskedőnek, tehát a viszonyosság teljes és így sérelemtől szó sem lehet. Ha a szövetkezet érdekeit nem sérti kis Péter, vagy bárki, aki fűszerüzletet folytat, úgy Kis Peter érdekeit sem sérti a szövetkezet.

Van azonban a szövetkezeti alakulat-

károkat okoznak. Estefelé a sztina Bun-hoz leereszkedtem; vacsorám elkölése után még egy jót pipastam, aztán jó szólel kiültem leshelyeure a nyáj mellé. Korülbelől 10 óra lehetett; feltettem magamban, török vagy szakad, de virradtig ülök egyhuzamban, hátna most sikerül, hiszen ma hajnalban a falu alatt egy jóképű Nevada lineret (fiatal asszonyt) alaposan meg is ölelgettem, piané szembe jött velem s hozzá nem is „üressen”, mert masallapotban volt az istenadta, — így hát háromszorosa a „szerencse”! A sztinába 11 óra fele már az orda is kitölt, mert a bocsa is már nyugvora tért. A táj nyugodt volt, a havasi legelő alatt egy fiatalos tenyves terült el, lenteub pedig ven búkkerdo, honnan olykor-olykor egy egy bagolynek auhogása kísértetiesen hangzott fel a nemo-osendben. A korbaba a tuz már kialvo felben volt; a nyáj nyugodtan pihent; néna egyik vagy másik vezér juh, hatalmas kolompjat jól megrázta, mintha csak ezzel akarna a nyájörző eueket ébren tartani, hogy vigyázatok hu kutyák, nehogy eiszunytsatok.

A fenyves szélén egyszerre csak megroppan egy száraz galy, a nordvilágna a zaj felé tekintek, de nem láttam semmit, pedig lőtávolságra pompásan kivehettem mindent. A nyájörző ebek mind a nyájnak tulsó oldalán feküdtek, igyekeztem őket tolem kellő

távolságban tartani. Nehány percig csendesség volt s nem hallottam mást, mint az ebek szuszogását, egyik másik pásztor horiyogását és szegény juhok köhögését. Az előbbeni galyroppanásou kezdetem tünödni, hi zen szel nem tuj, hogy az ágakat letörne, a fekvő galy pedig önmagától nem roppan, tehát ott vagy embernek, vagy medvenek, avagy disznonak kellett járnia. Ismét citeit néhány perc; nem voltam izgatott, de végzetetlen kíváncsi, akár egy ven asszony. Tolem balra tompa leptekek neszet véitem hallani; abban a pillanatban a ven Turku (hárs juhász kutyja) mérgesen előrditja magát az ő basszus hangjan, mire a tobbie is belevezjül a koncertoe. A juhok is alkalmasint szimatot kaptak, mert nagy madalommal fekvő he yúkrol mind csülokre kaptak s ijedve szorultak össze egész szük csomoba.

Fegyveremet minden pillanatban készen tartottam a lövesre, de nem lathattam semmit, mert a nyáj tékvöhelye poros volt, es ahogy a megijedt nyáj hirtelen csülokre kapott, azáltal a port úgy felvágta, hogy nem lathattam át rajta. Éppen arra gondoltam, nem volna e jó hirtelen előugrani leshelyemről, de mégsem tartottam tanácsosnak, hátna esetleg a dolgot elrontanám. Kulonben is a 6 kutyától bajos lett volna lönöm, hát inkább vártam a következő pillanatot;

de a kíváncsiság majd meg ölt, vajjon mire orditanak az ebek oly veszettül? E pillanatban a sztina ajtaja is megnyílik s a bacsa elkiálltja magát, mire a nyáj mellett szendergő pásztorok is talpra ugrálnak s tele torokból kiabálják: „Ursu-ursu” (medve). A nagy lármára a medve hirtelen téireugrott, úgy a por sem takarta s nagyon jól lathattam ökelmét; egyik fogas eb éppen utána ugrott és e medve farába kapott, erre a mackó se volt rest, vagy talán a harapás fajt neki, mert ezen úgy felbőszült, hogy egy ügye kapással elkapta a bátor kutya galorját és úgy vágta be a nyáj köze a szegény hü állatott, csak úgy nyekkent bele. Erre a többi eb mind sarontott, de a medve nem tagított, iszonyuan dörmögött s úgy latszott, hogy a harcot fel akarta venni az ebekkel; igaz, hogy kiváló erős példány volt, ez volt a legerősebb példány, amit eddig láttam. A pásztorok is fejszéro s tüzes uszógre kaptak s úgy rohantak ebeiknek segítségére. Gondoltam magamban, hogy itt még baj is lehet, esetleg le is fejszeshetik a medvét, tehát gyorsan meg kell mentenem, ha csak lehet. Hirtelen a levegőbe löttem kétszer, erre az ebek megijedtek, széjjel ugrottak s a medvének is alkalmu nyit az elmenekülésre.

(Folyt. köv.)

nak sok olyan oldala, amit a kereskedők csak örömmel üdvözölhetnek. Ilyen az, hogy a teljes társadalmi ellenőrzés alatt álló szövetkezetről a magángazdasági tekintetek mellett *ethikai tekintetek* nyomulnak előtérbe, ami olyan nivó emelkedést jelent, hogy ha a társadalom nem szervezne ilyen organumot, maguknak a kereskedőknek kellene valami ilyen értékmérő és hasonlító intézményt teremteni, mellyel ki-ki ellenőrizheti magát és a közönség is ellenőrizheti a kereskedők az árak emelésére vonatkozó terjeszkedés illő és ethikailag megengedett határait illetőleg. Ilyen volna például az, hogy a fő élelmi cikkekre vonatkozó legutóbbi börzetudósítás alkalmas helyen minden üzletben közszemlére tétessék.

Ha a kereskedők ilyen garantiákról idejekorán gondoskodnak, a szövetkezeti mozgalom meg sem indult volna. Ez a legfőbb mód, hogy a kereskedő megnyerje a nagyközönség bizalmát, mi a kereskedelmi fejlődés és pld. az üzlet kiterjesztés legszilárdabb alapja s ennél fogva ez igen nagyértékű nyereség. Ahol a hitelviszonyok rendezettek, a bizalom feltétele a kereskedők részéről a vevőközönnyel szemben megvan, s az megingathatatlan, intézményesen biztosított tekinthető, mert az állami törvényekben gyökeredzik, de a másik oldalon a bizalomnak nincs intézményes alapja, mert a vevőközönység elől el van zárva az út, hogy a kereskedő könyveinek és naplóinak titkos rovataiba tekinthessen. Ezzel szemben a szövetkezeti mozgalom a kereskedelmi élet terén az önkormányzatot valósítja meg s e tekintetben ugyanaz a jelentősége, mint az állami kormányzatban a parlamentarizmusnak.

Ez vonatkozik a szövetkezetre, de kérdés hogy mi előny háramlik ebből a magángazdálkodást folytató kereskedőre? Az a vevőközönység, mely a szövetkezet iskolájában a kereskedelmi élet tényezőivel megismerkedett, bizonyos ítélőképességgel mérlegeli a kereskedelmi élet minden viszonylatát és könnyen képes tájékozódni afelől, hogy melyik kereskedő iránt viseltethetik bizalommal; de ami fő, abból a megismerésből, melyet a szövetkezeti életben szerzett, okvetlenül a jó kereskedő fokozottabb társadalmi megbecsülése fog származni. Nem hinném, hogy e tényezőt akárki a lebecsülhesse, mert ez erkölcsi és anyagi nyereséget jelent.

Folytassuk azonban az analógiát a parlamentarizmus és a szövetkezeti szervezet között, mely nemcsak abban áll, hogy van minden egyének alkotmányos (szervezeti) befolyása az ügyek intézésére, hanem a parlamenti felelősség elvőhöz hasonlóan van bírói felelősség, mely kiterjed az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokra, de első sorban és legközvetlenebbül az üzletvezető terhel, mivel nyilvánvaló, hogy a szövetkezet üzletvezetőitől csak ovadékképes egyéneket alkalmazhat, mi által a cikkben kiemelkedő módon hangsúlyozott veszély lényegesen csökken. (Zárjel között még megjegyezzük hogy a szövetkezeti tagok betétjeinek legfeljebb felét veszithetik el, mivel a szövetkezet köteles a feles veszteség veszélyének beállta előtt felszámolni. Ennek kikötése nélkül a szövetkezet alapszabályai nem hagyatnak jóvá.)

A szövetkezet veszélyei között említi a cikk, a szövetkezeti vezetőség szakképzettségének hiányát, s valóban ez az a pont, mely a nagyközönység soraiban is alkalmas lehet arra, hogy a szövetkezet iránt bizal-

matlanságot támasszon. Így bukott meg a Concordia stb... így bukott meg az országban száz és száz szövetkezet. Megjegyezzük azonban, hogy a Hangya nevezetű országos szövetkezeti központtal való közvetlen kapcsolat és a központ folytonos ellenőrzése folytán e veszély a minimumra csökken, mert a Hangya a fiókoktól föltétlenül megköveteli, hogy kiküldöttjei útján az ellenőrzést éber figyelemmel gyakorolhassa s megköveteli, hogy a fiókok a központ üzleti irányítását föltétlenül kövessék. Magának a Hangyának ez elsőrendű érdeke, e azért ebben az ellenőrzésben nem lehet figyelmetlen és lanyha, mert az összforgalom $\frac{3}{4}$ -ed része a Hangya útján, bonyolítandó le, mi a Hangyára annál felelősségteljesebb terheket ró, mivel a szövetkezet az árak nagy részét nem veszi át. Mind a Concordiának, mind ama többi száz szövetkezetnek balsorsa abban kulminál, hogy a Hangya ezen ellenőrző szerepét nem voltak hajlandók elfogadni, s így vállalkozásuk valóban ingó alapon nyugodott.

(Folytatjuk.)

FÜGGETLEN ÁLLÁS,

állandó kereset tanulás nélkül, bárhol nők és férfiaknak. Bővebbet 60 fillérért. Szeged, postafiók 13.

H I R E K.

— Szabad Lyceum. Mikor az ember rég letűnt szép korok fennmaradt emlékeit tekinti meg, ezeknek a klasszikus nyugalma, harmónikus szépsége önkéntelenül is lecsalja az ember ajkáról a csodálkozás szavát: *Saxa clamabunt*: a kövek kiáltanak. Igen, kiálva beszélnek. Állhatatos hallgatásukkal sokat mondanak annak, aki megtudja érteni beszédüket. Sok érdekeset mesélnek ők évezredek meghalt világának az embereiről, azokról a harmónikus, életörömmel, megelégedéssel, hellén jókedvvel megáldott pogány emberekről, akiket mi lelkünkben irigyünk, ha gőzös, kormos, ideges modernségünktől néha néha visszatudunk pillantani rájuk. Irigyeljük őket, de a rájuk gondolás sok örömet, lelkielvezetést, igaz gyönyörködést és megnyugvást is jelent elnyűtt idegeinknek. Ilyen élvezetben részesített bennünket dr. László Béla tanár, a klasszikus régiségek nagyképzetségű és szorgalmas kutatója, mult szombaton az „Ókori szobrászatról” tartott szabad lyceumi előadásán. Tőle megszokott szeretetreméltósággal hívott meg bennünket muzeumába, ahol a szobrászat történeti fejlődése szerint csoportosított rendben mutatta be nekünk a klasszikus ókor nemű remekait. Egymás után láttuk elvonulni az együgyűen mosolygó teneai Apolló merev alakját, az oramentális relief kísérleteket, majd pedig a legnagyobb művészre, Pheidias-ra tér át a felolvasó. Látható szeretettel foglalkozott László dr. Pheidias remekműveivel, a szép Athenae Lemmias-szal, nemkülönben az arany és elefántosontból készült Athenae Parthenes szobrával. Pheidias mellett méltón helyet foglalhatnak Praxiteles, Polykhtos, Myron, Scopas szobrászoknak gyönyörű atlétái és fiatal isteneket ábrázoló szobrai. (A Diszkoszvető, a Dárdahordó, Apoxyomenos, a belvederei Apolló, Hermes a kis Plutos-szal stb.) Bizonyos tekintetben hanyatlás jeleit mutatják a későbbi, u. n. hellénisztikus kor szoborművei. Az egyszerű, nemes izlés kiveszűfélben, a tárgy

maga idegenből vett (Haldokló Gallus, Gallus és neje) vagy nagy kompozícióju, (Niobecs csoport, Laokoon csoport) hogy a szobrász nagyobb érdeklődést keltsen és nagyobb hatást érjen el. Ugyan e korból valók a görög genre-szobrok (A Tövishuzó fiú, A Fiu a libával) melyek a naturalistikus hatást végtelen bájjal és kedvességgel enyhítik. A felolvasás utolsó része a görög „arcképszoobrokra” azután a rómaiak szobrászati működésére terjeszkedett ki. Mint a művészetek minden ágában, ugy ezen a tóren is pangással, lelemény-szegénységgel és utánzással találkozunk a rómaiaknál. A világhódítók, a törvénykönyv és kard nemzete sohasem birt önálló művész-talentumokat és művészeti eredményeket produkálni. Szerintük a görög művészek, még a művészetek aranykorában is: *geus deita nugis* — „hitványságoknak élő nép” voltak. A római császárok és államférfiak eléggé művészietlen, de egyénítő, lehetőleg természetű faragott képei a László dr.-tól bemutatott muzeum u. első csoportja. Még előttünk rezege a „Nagy” Pompeiusnak irónikus mosolygásu arca, még feltűnik szemünk előtt Marcus Aureliusnak a filozofusnak, a szomorú császárnak hatalmas szobra... aztán kigyulnak a lámpák: kiléptünk a muzeumból. Szép volt és elég gazdag a muzeum, de azt is meg kell hagyni, hogy tapasztalt, ügyes és tudós cicerónénknak sok köszönettel tartozunk.

Szid.

— Igazgatói értekezlet Brassóban. A nagyszabeni tankerület középiskoláinak igazgatói értekezletre gyűltek össze Brassóban, a tankerület főigazgatójával. És két napig munkálkodtak. Nem figyeltek ők a külvilág támadásaira, nem keresték annak zajos elismerését. Előttük csak egy cél lebegett: az iskola és az ifjuság érdeke. Az értekezletnek valamennyi tagját két magasztos eszme irányította munkájában: az egyszerűt és az emberszeretetet. Valamennyijöket áthatotta, annak a tudata, hogy az iskola csak akkor él hivatásának, ha az élet számára nevel. Ezért az értekezlet törekvése arra irányult, hogy életre való eszmék számára készítse el a megvalósulás útját. Az értekezlet munkáját áttekintve, annak a reményünknek adhatunk kifejezést, hogy azok az eszmék, azok az elvek, melyek itt kerültek tárgyalásra, előbb-utóbb megfognak valósülni — a magyar ifjuság nevelésének javára.

Az értekezlet február 28-án és március 1-én folyt le a Valther Béla tankerületi királyi főigazgató elnöketével. Részt vett rajta a nagyszabeni tankerületnek 15 igazgatója. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékeztetett meg a tankerület első főigazgatójának Elischer Józsefnek minap bekövetkezett haláláról és uttörő érdemeiről. Megnyitójában az értekezlet célját fejtegette és eredményességét óhajtott. Simon Ferenc szászvárosi ref. főgimnáziumi igazgató az értekezlet nevében üdvözölte az elnöklő főigazgatót. Az értekezlet első tárgya Simon Ferenc igazgató előadása volt a következő címmel: „A középiskola a nevelésügy szolgálatában, különös tekintettel az erdélyi viszonyokra. A második előadást Szépréthy Béla Brassói állami főreáliskolai igazgató tartotta az érettségi vizsgálat eredményeinek elbírálásáról. Harmadik tetel volt az évvégi vizsgálatok kérdése melyről Péter Mózes a sepsiszentgyörgyi ref. főgimnázium igazgatója tett előterjesztést. Major Károly dr. a fogarasi áll. főgimnázium igazgatója az önképzőkörökről tartott előadást.

Laukó Albert az erzsébetvárosi gimnázium igazgatója több mint három évtizedes pedagógiai multjának főbb tapasztalatait foglalta össze „Tanítási és pedagógiai elvek az iskolában” címen. Az értekezet ezenkívül még több szakkérdéssel foglalkozott, melyek azonban a nagyközönséget nem érdeklik közvetlenül. A legközelebbi igazgatói értekezet színhelyéül Fogarast jelölte meg az értekezet. Mikor a főigazgató az értekezetet bezárta, örömmel tekinthetett vissza az eredményes munkára, melyet az értekezet tagjai elismerésre méltó buzgalommal kifejtettek. Simon Ferenc igazgató az értekezet tagjainak nevében megköszönte az elnök bölcs vezetését, mire az értekezet véget ért.

— **Eljegyzés.** *Hirschfeld* Herman az Első magyar általános biztosító társaság brassói főügynökségének tisztviselője eljegyezte *Neudörfer* Sárkát Désen.

— **Szülői fogadóórák.** A fogarasi m. kir. állami főgimnáziumban az osztályfőnök és szaktanár urak a szülőket, vagy helyetteseiket gyermekeik erkölcsi viselkedését és tanulmányi előmenetelét illető megbeszélések céljából a tanári tanácskozó helyiségében a következő sorrendben fogadják:

Március 7. hétfő	9—10 Szentirmai I. dr.
	10—11 Vodráska V.
	11—12 Ambrózy Pál.
8. kedd	9—10 Fridrich András
	10—11 Bausz Gyula.
	11—12 Halmy Gyula
9. szerda	9—10 Babits Mihály
	10—11 Papp János
	11—12 Reider Béla
10. csüt.	10—11 Papp István
	11—12 László Béla dr.
11. péntek	10—11 Albert János
	11—12 Krebsz Ernő
12. szom.	8—9 Tass Kálmán
	11—12 Nádasdi Dániel

Fogaras, 1910. március 4.

Az igazgatóság.

— **Esküvő.** Március hó 5-én, délután 4 órakor esküdtök örök hűséget a fogarasi ág. ev. templomban *Fleischer* Margit, *Fleischer* Sámuel ág. ev. lelkész leánya *Gütewirth* Ferenc építésznek. A köztisztelőben álló öromapa számos tisztelője részt vett a templomi esküvőn, amely nagy közönség jelenlétében folyt le. A magunk részéről is őszinte jókívánatainkat fejezzük ki az ifjú párnak.

— **Mennek a katonák.** Sok keserves könny hull nyílan és titokban, — kaméliás és muskátli ablakokból kisírt szemek tekintgetnek ki az üres aszfaltra: elmentek a katonák. Elmentek a középsők, messze idegen országba, s a lányok szomorúan dalolják a régi nótát: „este jött a parancsolat, violaszin pecsét alatt! F. hó 4-én vonult el városunkból az 50-ik gyalogezred 2-ik zászlóalja, üresen maradt a vár; midőssze egy pár katonát hagyott hátra a katonai kincstár annak őrzésére. A bucsuzás alkalmából a város szász nemzetiségű polgárai különösen rokonszenvesen bucsuztak, a magyarság kisebb részt vett magának, amennyiben a magyar társadalomtól — sajnos — katonáink inkább visszahúzódva éltek. Kíváncsian várjuk az öreg vár sorsát! Lesz-e továbbra is katonaság benne, vagy lassu pusztulásnak indul, kellő gondozás híján. A távozó katonák után őszinte bucsuüdvözlötünket küldjük és sok szerencsét megelégedést kívánunk új állomáshelyükön.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Fogarasmegye törvényhatósági bizottsága f. é. március hó 14-én rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés különös tárgyát fogja képezni a törvényhatósági távbeszélő berendezésére szükséges 37,800 kor. költség fedezése iránti megállapodások.

— **Gyanus halál.** Rozsnyóról jelentik, hogy ott a napokban gyanus körülmények között hirtelen meghalt a 96 éves özv. Antal Simonné, aki magas kora dacára is jó egészségnek örvendett. Erős a gyanu, hogy az öreg asszonyt megmérgezték. A hatósági vizsgálat fogja megállapítani a halál okát.

— **Repülőgép Nagyszebenben.** Ifj. Sattler Ferdinand nagyszebeni mechanikus műhelyében már teljesen kézen van egy aeroplan modelje. A hajtóerőt szolgáló benzínmotort is maga a feltaláló készíti, aki reméli, hogy rövid idő alatt kísérletet tehet a felszállással.

— **Országos állatvásár Fogaras megyében.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a fogarasmegyei Vajdarece községben minden év március 21-én országos állatvásár tartassék.

— **Mozgalom Erdélyben.** A „Budapesti Hírlap” írja: Kolozsvári tudósítónk jelenti: Bethlen István gróf március 11-re Marosvásárhelyre nagy értekezetet hívott össze, amely az illető politikai, gazdasági és társadalmi kérdésekkel és különösen a választójog bármilyen irányu megoldása esetén előállható következményekkel fog foglalkozni. Bethlen gróf nem régen Bánfi Miklós gróf főispán, bucsulakomáján főszólat és annak szükségét hangoztatta, hogy pártkülönbség nélkül összegyűlve, meg kell állapítani, mire van sürgős szüksége Erdélynek. A választójog dolgában attól tart Bethlen gróf, hogy az egymással versengő politikai felek esetleg a kérdés radikális megoldásában lépnek egyezseregre, ami nagy veszedelem lenne Erdélyre.

— **Gyilkol a pálinka.** 1910. február 20-án Barsan György strézakeresorbai lakos korosmájában d. u. 6-tól 9-ig 1 és fél liter pálinkát ittak meg Moldovan József ket társával. Amint ki akartak menni, az ivóban M. József csatlakozott nagybátyjához M. Tituszhoz, aki sörözött Stojka János sértettel és még két társával. Amint a két utóbbi M. József hívására fizetni akartak, a fogyasztott sör mennyisége felett összeveszték, — miközben Stoika 2-szer pofonütötte Moldovan Józsefet, amire ez kiment az udvarra és felkapott egy karót és azzal a mit sem sejtő és a korosmájában még bent levő Stoika egy-

szer fejbe ütötte, úgy hogy az azonnal összeesett és haláláig, febr. 26-ig nem tért magához. Boncolás febr. 29-én volt. A tettes ittasságával védekezik, de a bíró előtt beismerte tejtét és a tanúk is terhére vallottak. A tárgyalás Brassóban lesz jövő hó elején.

— **Utlevelet kérők figyelmébe.** A belügyminiszterium elrendelte, hogy az utlevélkiállító hatóságok cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség nem tényleges állományában álló egyénnek utlevél iránti kérelmének elbírálásához az illető hadkiegészítő kerületi parancsnokság, illetve honvédkiegészítő parancsnokságokat minden egyes esetben előzetesen megkeresések az iránt, hogy a nevezett parancsnokságok az utlevélügyre vonatkozó vélemények közlése mellett nyilatkozzanak arra is, hogy az illető mikor fog fegyvergyakorlatra, továbbképzésre vagy kiképzésre behivatni. Külföldre szóló utlevél pedig csak akkor állítható ki, ha a parancsnokság válaszában kijelenti, hogy annak kiadása ellen védkötelezettségi szempontból akadály fenn nem forog.

— **Vesztett kutya veszedelem.** Dacára a szigorított rendszabályoknak, vestett kutyák még mindig kóborolnak a városban. Így a Brassói-utca 19. szám alatti lakók f. hó 1-én reggel arra ébredtek, hogy egy nagy fekete kóbor vestett eb az udvaron csatangol. A feléje irányított pisztoly lövések dacára sem vesztette el maró kedvét, mert minduntalan harapással fenyegetett. Végre az idő alatt, míg a rendőrségnek az eset jelentetett, a vestett eb az utca ajtaján át birodalmába vette a város utcáit.

— **Érdekes fegyelmi ügyben ítélkezett.** a napokban Szeged város közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya, mely a műszaki Világ jelentése szerint Doránszky Karoly városi mérnököt, aki a Polgár- és Margit-utca kövezési munkájának átvételénél nagy felületességet és hanyagságot követett el, a legmagasabb pénzbírságra, 500 koronára ítélte.

— **Fonóházak tilalmazása.** Célszerű volna Fogaras megyében is egy ilyen szabályrendeletet alkotni, amelyet a belügyminiszter Brassó vármegye részére a napokban lattanozott: Fonóházak tartása vagy más oly nemű összejövetelek rendezése, ahol a helyiségek felett rendelkezőnek készpénzben vagy maskepen fizetett díjazás mellett akár fonás akár más foglalkozás ürügye alatt az esti órákban a mindkét nembeli itjuság össze szokott jönni a vármegye egész területén tilos, ugyszintén tilos az ily összejöveteleken részt venni, ilyet rendezni, aki ilyennek helyet ad, 100 koronáig büntetettik.

— **A mertekhitelítésre vonatkozólag** a kereskedelemügyi miniszter egy újabb rendeletben intézkedett, hogy a mertékek javításával foglalkozó szakértő iparosoknak elégtelen számára való tekintettel az eddigi első időszakos hitelestas alkalmával visszautasított régi mertékek és mérőeszközök ki-

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, aszur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4.)

javítására és újbóli hitelesítésére a határidő 1910. március hó 31-éig meghosszabbították. Egy további, a tejes palackok és tejes kannák hitelesítéséről intézkedő 1908. évi 107.228. számú rendeletet kiegészítő rendelet szerint a 3 és 5 literes űrtartalmu tejes palackok is hitelesíthetők.

LEVELEZÉS.

Értesitem a kis barnát, ki nékem a levelező-lapot írta, hogy egész nap, sőt még este is, lakásomon találkozó vagyok.

AZ ÉVEK NYOMAIT,

arcáncokat és minden szépséghibát eltüntethet, megfiatalodhat és fiatal maradhat új módszerünkkel. Felvilágosítást: 60 fillérért. Szeged, postafiók 13.

A végbelgyulladás veszélye lebeg mindenki felett, a ki emésztését elhanyagolja, mert e komoly betegség alapoka rendszerint a kiválasztandó anyagoknak a belekben való torlódása! A természet gondoskodott arról, hogy a már az egész világon nagyrabecsült **Ferencz József-keserűvizben** biztos eszközünk legyen az emésztés szabályozására. A valódi Ferencz József-víz (éhgymorra ¼ pohárral véve) nemcsak a beleket tartja rendben, hanem egész sereg más kellemetlen és komoly bajt, veszélyeset is, távol tart.

Nyiltér. *)

*)E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Századommal Mosztárba történt áthelyezésem folytán mindazon jóismerősünktől, jóérzelmű barátainktól, kiktől személyesen nem bucsuzhattunk el, ezúton mondunk Isten hozzádot a viszontlátásig!

Baumöhl Nándor és neje.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DAVID.

Hirdetések.

Tanoncokat sürgősen keres: RIGLY JÁNOS, címfestő.

Zongora órákat (zonedei) könnyen fel fogható módszerrel pontosan és lelkiismeretességgel ad CHAPO AURORA Stoff féle ház 1 emelet 9-ik ajtó.

Eladó telek. A Zeyk-utcában, a gimnáziumi épülettel szemben levő üres telek, mely bármiféle üzlethelyiség építésre igen alkalmas — forgalmi helyen fekszik — azonnal eladó. Értekezni lehet JAKÓCS SÁMUEL rendőrbiztossal.

Egy hálószoba és ebédlő butor, valamint egy zongora eladó. Megtekinthető Vár-tér 4. szám alatt.

Egy kétszobás lakás, konyhával és a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt Szentgyörgy naptól — kiadó. Timár-utca 29. szám. Krempels-féle ház.

GŐZ- és KÁDFÜRDŐ FOGARAS.

Fürdő-rend

1909—10. évadra. (Szeptember 1-től május végéig.) Amennyiben a fürdő üzemben tartása nem fűszelődik ki, úgy a fürdő bezáratik.

Kádfürdő:

Hétköznapokon reggel 7-től este 6 óráig.

Vasár- és ünnepnapokon reggel 7 órá-tól déli 12 óráig

Ár: ruhával I. o. K. 1.— II. o. K. —.60

Gőzfürdő:

Csütörtökön d. e. 7-12 óráig férfiaknak

" d. u. 2-5 óráig nőknek.

Ár: ruhával K. 1.20

Pénteken d. e. 7-12 óráig férfiaknak

" d. u. 2-5 óráig nőknek.

Ár: ruhával K. —.80

Szombaton d. u. 2-7 óráig férfiaknak

Ár: ruha nélkül 40 fill.

Vasárnap d. e. 7-12 óráig férfiaknak

Ár: ruhával K. 1.—

Stof és Fia.

Sz. 1153—909. vrthó.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1909. évi 2239. számú végzése következtében Dr. Rosenberger János fogarasi ügyvéd által képviselt Fogarasi takarékpénztár javára 800 kor. s jár. erejéig 1909. évi március hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1466 kor.-ra becsült következő ingóságok u. m.: ingek, kalapok, férfiruhák és kartonok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járás-bíróság 1909. évi V. 219/6 számú végzése folytán 300 kor. hátr. tőkekövetelés, ennek 1909. évi február hó 21. napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 67 kor. 90 fill.-ben bíróság már megállapított költs. erejéig Fogarason, alpereseknél a piacon leendő megtartására 1910. március 18-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbit ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fogaras. 1910. február hó 24-én.

Gyárfás Ferenc,
kir. bir. végrehajtó.

Egy rossz gyomor !! mitsem bir el !!

és ennek állandó következményei: étvágytalanság, gyomorfájás, rosszullet, emésztészavarok, fejfájás stb. Ellene ::: biztos segélyt nyújtanak :::

KAISER FODORMENTA KARAMELLÁI.

Orvosilag kipróbálva!

Éltető hatásos, emésztést elősegítő és !! gyomorerősítő szere. !!

Csomagja 20 és 40 fill. r.

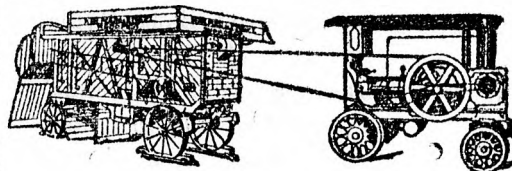
Kapható: Hermann J. P., Dr. Kontesveller K., Steinburzi Pildner F. urak gyógyszerárában.

Számtalan első díjjal és díszlevelekkel kitüntetve.

Kalmár és Engel

MOTOR-ÉS GEPGYÁRA
BUDAPEST, V. LIPÓT-KÖRUT 22.

Ajánlja egy cséplőgépet, mint malomüzemre leg-egyszerűbb benzínmotorjait, benzínkomobiljait, valamint szivógázmotorjait, melyek V., LI-pót-körut 22. bármikor üzemben, megtekinthetők.

:: Teljes jótállás :: Egyedül létező ujdonság!
kitűnő cseplésért!

Ezen motorok egyenletes járásuak és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjárati-nabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.
Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre.

Figyelje meg!

Minden vegyi vizsgálat nélkül **START** meggyőződhetik mindenki a: **antinkotin szivarka-hüvely** kitűnő minőségéről, ha egy töltetlen **START** cigarettára hüvelyt eléget és annak hamuját bármely más — habár a legdrágább szivarka hüvely elégetett hamujával is — összehasonlítja. Az egész-ségre kitűnően hat, a torkot nem száritja, amiről rövid használat után **START** cigaretta meggyőződik. A legfinomabb egyiptomi vezé és minden tőzsdé-ben kapható.

Főraktár:

a dohánykülönlegességi arudában, FOGARAS.

Figyelem!

Figyelem!

Özv. Engel Vilmosné

gőzerőre berendezett festő- és vegyi tisztító intézete, FOGARASON.

Elvállalja:

téli kabátok, felöltők, női- és férfiruhák, egyenruhák és keztük vegyi tisztítását és festését. A ruhaneműek felbontatlanul, béléssel együtt festetnek és tisztítatnak. A vasalás a tisztításhoz és festéshez hozzátartozik.

Pontos és gyors kiszolgálásról mindenkit biztosítva, támogatást kér:

Özv. Engel Vilmosné.

Fióközletek: Nagyszeben, Brassó és Kőhalom.

Ügynökök keresetnek

Ügynökök keresetnek

EREDETI

CHRISTOPH

benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és
NYERSOLAJ-MOTOROK
ma az első helyen állanak.

A „CHRISTOPH” név garancia.
75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket!

DÉNES B. motorspecialista
BUDAPEST, V., Lipót-körút 15.

Megfiatalosodás,
szépség, hódítás és egész életen át fiatal-
maradás új módszerének titkát megküld-
jük 60 fillérért, Szeged, postafiók 13.

KITÜNŐ MINŐSÉGŰ

Tisztán kezelt fajborok,
Gyümölespálinkák,
Rum, likőr és borpárlatok,
: Valódi málnaszörp :

legelőnyösebben beszerezhetők
a 30 év óta fennálló

JUNGREIS és WEISZ
cégnél,
Első nagyváradi rum- és likörgyár, szil-
vórium, seprő, törkölyfőzde és bornagy-
kereskedés

NAGYVÁRAD.

CLIMAX

**NYERSOLAJ-MOTOROK
:: ES LOKOMOBILOK ::**

Legjobb és leg-
olcsóbb hajtóerő
mezőgazdasági
és ipari célokra.

**NINCS
ROBBANÁSI
VESZÉLY!**

se pénzügyről
ellenőrzés.

Elsőrangú
referenciák

Buchrich és Társa
BUDAPEST :: WIEN :: HAMBURG
MOTORGYÁR
Wien, XIX/6, Heiligenstädterstrasse 83.
Magyarországi mintaraktár és iroda:
BUDAPEST V, Szabadság-ter 17 (Tőzsde-
palota)

Sz.: 105—909. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brüsseli kir. törvény-
széknek 1908. évi 2982. számú végzése kö-
vetkeztében Dr. Serbán Miklós fogarasi ügy-
véd által képviselt Furnica fogarasi takarékpénztár javára 900 kor. s jár. erejéig 1908. évi április hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 3738 koronára becsült következő ingóságok u. m.: singes bolti árak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járásbíróság 1909. évi V. 101—5. sz. végzése folytán 300 kor. hátr. tőkekövetelés 900 kor. után 1906. évi február hó 12 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 163 korona 10 fillérben bírósággal már megállapított, költségek erejéig, fogarason alpereseknél, piacon leendő megtartására 1910. március hó 24-ik napjának d. e. 9 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Fogaras, 1910. évi február 24.

Gyárfás Ferencz,
kir. járb. végrehajtó.

Szám 73—910. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fogarasi kir. járásbíróságnak 1910. évi v. 61—1. számú végzése következtében Dr. Burg Hugó budapesti ügyvéd által képviselt Péter Schnabl et Sohn reichenbergi cég javára 868 kor. 46 f. s jár. erejéig 1910. évi január 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1267 koronára becsült következő ingóságok u. m.: férfiruha szövetek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járásbíróság 1910. évi V. 61—2. sz. végzése folytán 868 K 46 f. tőkeköv. ennek évi részletének 6% kamatai, és eddig összesen 59 kor. 90 fillérben bírósággal már megállapított, költségek erejéig, Fogarason alperes piaci üzletében leendő megtartására 1910. évi március hó 19-ik napjának d. u. 3 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Fogaras, 1910. évi február 24.

Gyárfás Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

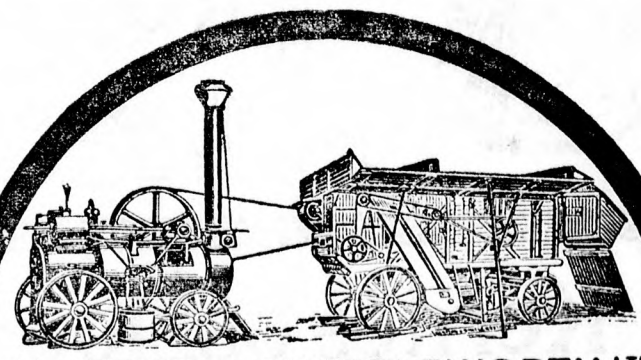
forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölesfacsemeték
Sétányfák, Diszcseserjék, Tülevelűek, Kerítésnövények,
Bogyógyümölcsiek stb.

Szőlőoltványok, (1. ssima áru)
európai és amerikai ssima és gyökeres vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társa.
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhere-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kévekötd-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecska-
vágók, répvágók, darálók, őrlőmalmok, egye-
temes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Unghváry József

szőlőtelepén és gyümölcsfa-iskolájában

Cegléd (Pestmegye)

ez év őszén és tavaszán nagyobb mennyiségű (300-350 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1-5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszi barack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, eper, savanyu szeder, bollvillei körte, azarol-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomo u alma, szomorú eper, piramis-eper, gömb-akác, piramis-akác stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5-30, igen erősek 40-50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1-3 éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, besztercei szilva, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy (Prunus Mahaleb), sárga barack, mandula, Prunus Myrabolána, galagonya és kökény; ezek árai erősek szerint 100 drb. 80 krt.-tól 1 frt. 80 krig, 1000 drb. 7 frt.-tól 17 frt.-ig. Lepényfa (Gleditschia triacanthos) és akác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1-3 évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió). Ennek ára 1000 drb. 3 frt.-tól 8 frt.-ig. Sorfának használható akác 200-220 cm. magas 1 drb. 20 kr., 100 drb. 18 frt., 1000 drb. 170 frt. Ujdonságok a fentnevezett gyümölcsnemekből 1 drb. 40-60 kr. Háromszor permetezett, szokványminőségű bor- és csemegeészőlevessző, teljesen beérett, sima 1000 drb. 4 frttól 7 frtig, o o gyökeres 20 frttól 25 frtig. o o

Tessék árjegyzéket kérni!

Két jó házból való fiu
tanulónak felvétetik

THIERFELD DÁVID

könyvnyomdájában és könyvkereskedésében.

TÖRLEY PEZSGŐ**Czell Frigyes és Fiai**

bortermelők és bornagykereskedők, MEDGYES.

Legjobb beszerzési forrás valódi erdélyi természetadta tiszta !! HEGYI BOROKBAN. !!

Hordókban és palackokban!**:: KITÜNŐ SAJÁT TERMESÜ ÉS VÖRÖS BOROK. ::****Hirdetések**

jutányos áron felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatlyu gyógyszerár által Majna Frankfurt.

Házasulandók figyelmébe!Jegygyűriük,
nászajándék-
tárgyak!**Részletfizetésre**A legelőnyö-
sebb bevásárlási
forrás!**OMEGA órák, arany, ezüst és acélban.****SCHAFFHAUSENI órák,**

arany- és ezüstben. — BIZONYÍTVÁNYOKKAL ELLÁTVA!

Nagy választék:

Arany-, ezüst- és China-ezüst tárgyakban. Ütő- és ébresztő órák. Gramfontonok és lemezek a legújabb fölvételekkel.

ROSENBAUM JÓZSEF,

ékszerész és műórás üzletében szereshető be.

FOGARAS — Ferencz József-ter 17. szám.**Kerítés oszlopok tölgyfából****OLCSÓ kerítésnek való deszkák!!**és minden az asztalos és építő-ipar szakmához tartozó **faanyagok** állandóan

raktáron tartatnak és mérsékelt áron adatnak el.

Csikmegyehől származó anyagom az országban elismert legjobb minőségűek.

Szívest pártfogást kér

:: DOMÁNY ARTUR ::**ÉPÜLET- ÉS TŰZIFA KERESKEDŐ: FOGARAS.**